

Carolien Harrems vindt dat deze mannen hun verantwoordelijkheid niet hebben genomen. „Zorg dat je geliefde op de hoogte wordt gesteld. Dat is je verantwoordelijkheid als je van iemand houdt. Spreek een code af, of zorg dat er een briefje naar een bepaald adres gaat. Nu spreek ik mensen die na een relatie van soms wel dertig jaar pas achter de dood van hun geliefde kwamen, toen ze de rouwadvertentie zagen. Alle vrouwen in zo'n situatie maken zich daar zorgen over.”

Eva heeft pas sinds kort haar rouwproces afgesloten, hoewel Peter al in 2008 overleed. Het ging een tijd niet goed met haar. „Ik had het niet verwerkt. Ik had een dag vrij met de begrafenis en dat was het. Ik ben gewoon doorgesoomd. Praatte er ook niet over. Ik raakte afgestompt, deed alles op de automatische piloot. Als ik erop terugkij-

kend, was het één grote, grijze tijd.” Ze vluchtte in de zorg voor anderen. Haar vader overleed, waarna zij de zorg voor haar moeder op zich nam. Toen ze een nieuwe vriend kreeg die een moeilijke thuissituatie had, sloeg ze ook daar aan het redderen. Vorig jaar overleed haar moeder. Het was allemaal te veel. „Er knapte iets. Ik kon het verhaal niet vertellen zonder te huilen. Normaal is het zo dat het lichter wordt als je het vertelt, bij mij werd het alleen maar zwaarder.” Met behulp van therapie leerde ze het verdriet te hanteren.

Toch zeggen Eva en Fleur beiden dat ze hun geheime relatie niet hadden willen missen. „Door Peter heb ik de onvoorwaardelijke liefde ontdekt. Genieten van wat er is, zonder verwachtingen”, zegt Eva. En Fleur vertelt: „Ik heb veel over mezelf geleerd. Dat ik

veel kan geven zonder er iets voor terug te krijgen. Zondagavond belde hij dan dat hij op Schiphol stond en dan ging ik weer. En de volgende ochtend om half zes weer opstaan om naar mijn werk te gaan. Ik had een energie, enorm.” Schuldgevoelens hebben de twee vrouwen niet.

Eva: „Ik heb me wel eens afgevraagd wat het mij zou doen als mijn partner een geheime relatie zou hebben. Ik zou denken: waarom heb je het niet durven vertellen? Dat zegt ook iets over de relatie.” Fleur: „Wat wel eens wordt vergeten is dat je verliefd bent, van hem houdt. Je hart gaat een kant op die je niet wil. Wat me opvalt, is dat niemand vraagt naar het schuldgevoel van die mannen. Daar ben ik soms wel benieuwd naar.”

„Ik zou niet meer kunnen leven met geheimen”, aldus Eva, die inmiddels in alle openheid relaties heeft met twee geliefden. „Alles wat Johan me niet kon geven krijg ik nu van mijn man”, constateert Fleur.

Carolien Harrems denkt dat ze soms wel eens ziet onder de rouwenden: de schaduwweduwen. „Dat je iemand ziet die verscheurd wordt door verdriet en dat je denkt: dat is wel een heel groot verdriet voor alleen een collega. Maar je weet het niet. Misschien heeft ze net haar moeder verloren en stapelt zich verdriet op verdriet. Het is inherent aan de schaduwweduwe dat ze ongezien blijft.”

De namen van Eva en Fleur zijn op hun verzoek gefingeerd.

**“
Op de begrafenis zou ik me als een indringer hebben gevoeld**

Eva

Taboe

Hoeveel mensen in eenzelfde situatie zitten als Eva en Fleur is onbekend. Carolien Harrems wijst op het taboe rond het thema. Toen zij bijeenkomsten organiseerde voor schaduwweduwen, haakten mensen op de avond zelf af, bang voor ontdekking. Ze probeerde geregelde lotgenoten met elkaar in contact te brengen die dan toch van een ontmoeting afzagen om dezelfde reden.

Psychotherapeute Carolien Roodvoets schreef het boek *De Duivelsdriehoek*, over vreemdgaan. Ze krijgt af en toe schaduwweduwen in haar praktijk. Dan is er meestal sprake van ‘gestagneerde’ rouw, het niet goed kunnen verwerken van het verlies. Roodvoets verklaart de keus voor een geheime relatie uit een intimiteitsprobleem. „Deze vrouwen kunnen geen volwaardige relatie aan. Het is een relatie in de illegaliteit, die komt nooit te dichtbij.” Dat ze na de dood van hun geheime liefde wel een gewone relatie aangaan, betekent niet dat het intimiteitsprobleem verdwenen is, meent ze. Schaduwweduwnars ziet ze nooit. „Maar mannen zoeken sowieso minder hulp.”

Maar ook bij de gebonden mannen die een geheime relatie aangaan, is er een moeilijke omgang met intimiteit, meent ze. De meeste mensen in een geheime relatie kampen met schuldgevoel, weet Roodvoets. „Maar ze zijn er ook goed in dat weg te maken, het voor zichzelf te rechtvaardigen.”

 reageren?

spectrum@depersdienst.nl